

CIB=523800

M
DRAC
Ambr.

19-11-14

7-1-23

AMBROSINA NOVUM PLANTÆ GENUS

Describente

FERDINANDO BASSIO

Horti Medici exoticarum Plantarum Bononiæ
Præfecto.



BONONIAE

Apud Lælium a Vulpe Instituti Scientiarum Typographum.

1763

SUPERIORUM PERMISSU.



ALCORN

1835

AMBROSINA

CLASSIS GYNANDRIA POLYANDRIA.

CHARACTER.

- CAL. *Spatha monophylla*, ventricosa, cucullata, basi con-voluta, apice recurvato conveniens, & dissepimenti cujusdam ope duos continens loculos superne insimul communicantes, persistens.
- SPAD. Simplicissimus cylindraceus Spatha longior.
- COR. Nulla.
- STAM. Filamenta nulla. Antheræ sessiles, numerosissimæ postica dissepimenti facie adnatæ. = Nectaria duo subrotunda concava ad basim Antherarum.
- PIST. Germen subrotundum. Stylus cylindraceus. Stigma obtusum.
- PER. Capsula subrotunda.
- SEM. Plurima ovata nidulantia.
- OBS. Fæmineas floris partes anterior, masculinas posterior servat loculus.

DESCRIPTIO.

R Adix perennis est, tuberosa, acris, intus candida, extus ocroleuca, simplices albasque undequaque demittens medullares radiculas.

Folia omnia sunt radicalia longo subalbido petiolo præ-dita, plerumque decumbentia, ovato-oblonga, digitum circiter lata, digito longiora, viridia, nitida, aliquando nonnihil sinuata, inodora, saporis primum mucilaginosi, exinde subacris.

Spadix simplicissimus, cylindraceus, duos digitos plerumque longus, lineam plus minus crassus unicum sustinet florrem.

Flos Spatha constat carnosa, externe ex albido virescente,



te, intus viridiori maculisque purpureis undique conspersa; inferius Spatha veluti aurita est, & arcte conveniens, exinde in anteriore ventris facie hiat, in posteriore cucullatam simulat formam, superius tandem convolvitur, & in acutum recurvatum definit mucronem. Spathæ cavitas pariete quodam, seu dissepimento transversali a basi ad medietatem ultra instruitur: dissepimentum hoc carnosum item, viride, maculisque saturate purpureis donatum Spadicis quædam est productio, vel continuatio, atque lateribus Spathæ adnectitur: hinc ratione hujus dissepimenti duo veluti loculi superius hiantes, insimulque communicantes intra cavitatem Spathæ observantur; loculus anterior, quem aurita necnon conveniens Spathæ pars circumpleteatur, altero loculo depresso est, fœmineaque protegit floris partes, Germen nimirum lave, subrotundum, embriones Seminum fovens plurimos, stylum cylindraceum, crassum, albidum, dissepimentum versus incurvatum, elevantemque obtusum stigma. Posticæ dissepimenti faciei, quæ ad posteriorem elatioremque loculum a cucullata Spatha circumdata pertinet, posticæ, inquam, dissepimenti faciei masculinæ inharent floris partes, Antheræ scilicet perexiguæ, luteæ, ac filamentis omnino destitutæ: Sulcus longitudinalis harum sessilium Antherarum aggregatum bifarium dividit, utraque Antherarum series lineis transversalibus sejungitur, sive in sexdecim exiguos acervulos octo utrinque plurimæ congregantur Antheræ, quarum haæ duæ Antherarum series hoc ordine dispositæ veluti articulatae videntur. Sulco intermedio, Antherisque superius insidet Apex quidam saturate purpureus non nihil versus anteriorem loculum inclinans, atque ad basim Antherarum duo sunt exigua nectaria subrotunda concava in substantia dissepimenti exarata melleum humorem fecerentia. Si floris Spatha arte pandatur, Pistillum illico in conspectum venit, Antheræ adhuc desiderantur, namque in occulto posteriore latent loculo: loculi tamen, ut dixi, intra cavitatem Spathæ superius hiant, insimulque communicant, minime enim loculis omnino incumbit recurvatus Spathæ Apex, ideoque Antherarum Pollen in posteriore, elatioreque loculo servatum facilem habet transitum ad fecundandum halitu suo elastico Pistillum, quamvis istud anterior soveat, depressoque loculus. Flos odore omnino caret. Pericarpium seu fructus Capsula est subrotunda, levigata, nudulanta

tia semina continens plurima ante maturitatem candida, ovata; maturum vero fructum, perfectaque semina legere haud potui, etenim binos flores, quos Planta emisit, cultro botanico tradidi, ut florescentiae, fructificationisque structura mihi innotesceret. Ineunte Autumno e radice erumpunt folia brevi primum petiola donata, intense & nitide viridia, plerumque purpureo vel croceo colore conspurcata, succrescant interea folia purpureum croceumve colorem sensim amittentia, & latam, nitidamque consequuntur viriditatem. Panormitanæ cujusdam silvulae incolam ab amico panormitano ex eadem silvula præclaram hanc obtinui Plantam, quæ meo in Frigidario servata vixit luxurians, floruitque Cancrum, & Aquarium percurrente sole, elabente vere emarcuerunt folia, radix vero, ut dictum est, perennat.

SYNONYMIA.

Arisarum Potamogeti folio. Bocc. rar. 50 Moris Hist. Oxon. To. 3. 544. Ray. Hist. Plant. To. 2. app. 1097.
Dracunculus sive Arisarum Potamogeti foliis. Bocc. rar. Tab. XXVI.

Arisarum sive Dracunculus Potamogeti foliis.

Idem foliis venis reticulatis albo-flavidis
donatis.

Idem foliis reticulatis venis sanguineis
insignitis. } Cup. Hort. Cat.
21. & 22.

Idem rugoso folio in acutum tendente.

Idem folio duplo grandiori leni.

Idem folio duplicate minori rotundo.

Paullus Bocconius Sicularum rerum investigator profecto nemini secundus hanc Plantam primus detexit, observavitque, unicus inter Botanicos delineavit, ac descripsit, sed minus recte; vagabatur tunc incerta, & quasi sine lege ars nostra. Ecce Bocconi verba.

ARISARUM POTAMOGETI FOLIO.

Radice caule maculato cum aliis Arisari speciebus congruit, rat folia unciam lata, duas longa, subtus paulum nervosa, & per terram sparsa quadatenus Potomageti rotundi folii sunt similia. Flos brevior, & radii textoris instar apertus excili pistillo prægnans, extremo mucronato, & hami modo adunco. Natales illi Saccæ & Panormi in Silvula Sanctæ Mariae a Jesu Fratrum Strictioris Observantiæ Sancti Francisci.

Bocconus item hanc Plantam delineavit Tab. XXVI. apte minime tamen, eamque sic inscripsit. *Dracunculus sive Arisarum Potamogeti foliis.* Exinde tabulam, quam dedit, sic Bocconus explicat pag. 52. In Tab. xxvi. I. b. radicem, folium, & florem ex longissimis pedicellis emittem indicat Dracunculi Potamogeti foliis, I. a. ejusdem radicem plurima folia, & florem emittem. Franciscus Cupanus Botanicus alter sicutus levissimas hujus Plantæ varietates observavit, easque in Horto suo Catholico enuntiavit, quæ tamen varietates a Botanicis omnino sunt contempnendæ, namque omnes a sola foliorum ætate in ipsa eademque Planta oriuntur. Robertus Morisonus in sua Historia Oxoniensi, & Joannes Rayus in Historia Plantarum, qui Angli Botanici fortasse nunquam hanc conspexerunt Plantam, de verbo ad verbum Bocconi nomenclaturam, descriptionemque usurpaverunt. Verum unusquisque, qui nostras collit delicias, plane videt, Plantam hanc a reliquis Plantarum generibus huc usque institutis valde discrepare, & miro nec non singulari præditam esse charactere, idque haud dubie minime constabat ex obscura Bocconi descriptione, Iconeque. Insignis hæc Planta systematicum adhuc desiderabat botanicum ingredi Forum, ut ejus peculiaris floris structura innotesceret, novumque Plantæ genus merito constitueret. Fortasse aliquis ad Polyandriam Monogyniam demandaret Ambrosianam, at fructificationis partes tam mire ludunt in hac Planta (*), ut ad Gynandriam Polyandriam eam esse adsignandam nemo negare possit.

Am-

(*) Singulares sunt flores hujus classis, & monstruosam, ac inadsueta præ se ferunt faciem, quod a situ partium fructificationis insolito, respectu ad reliquas plantas, oritur. Lin. Genn. Plant. 404.

Ambrofinam hanc dixi Plantam a Bartholomæo, & Hyacintho Ambrofino Horti publici Bononiensis Professoribus, qui Botanicam Apotheosim adhuc desiderabant (*), quorum primus libellum de Capsicorum varietate, & Panacæam ex herbis, quæ a Sanctis denominantur, evulgavit, cujusque cura summaque diligentia quatuor postuma volumina Ulyssis Aldrovandi viri maxime memorabilis sunt publici juris facta, de Quadrupedibus nempe digitatis, de Serpentibus, de Monstris, Musæum denique metallicum. Bartholomæus ann. 1665 supremum explevit diem, atque in docenda Botanica Bartholomæo Hyacinthus frater successit, eodemque anno Hortum Studiosorum edidit. Phytologiam deinde hoc est de Plantis Partis primæ Tomum primum opus laboris plenum publico dedit prælo, imbecillæ valetudinis, nec non senectutis grave onus ipse sustinens reliqua volumina perficere non potuit. Decessit Hyacinthus ann. 1672, remque Herbarium Bartholomæus, & Hyacinthus fratres optimi in Gymnasio, & Horto publico Bononiensi annos quinquaginta duo explicaverunt.

TA-

(*) Hoc unicum & summum præmium laboris sancte servandum, & Caste dispensandum ad incitamentum, & ornamen-tum Botanices. Linn. Phil. Bot. 171.

TABULÆ EXPLICATIO.

Fig. 1. Integra florens Planta, cuius flos anteriorem exhibet Spathæ hiantem faciem.

Fig. 2. Postica Spathæ pars cucullata.

Fig. 3. Flos Spatha arte non nihil patente loculum anterius cum Pistillo, & dissepimentum transversale demonstrans.

Fig. 4. Postica dissepimenti facies, cui adnatæ sunt *a*. Antheræ, *b*. Nectaria, *c*. Apex fulco intermedio, & Antheris insidens.

Fig. 5. Flos transversaliter sectus, *a*. Pistillum in Anteriore; *b*. Antheras dissepimento inhærentes in posteriore loculo ostendens.



